

ELS TREBALLS SE PUBLI-
QUEN BAIX LA RESPON-
SABILITAT DE LLURS
AUTORS
NO'S RETORNEN ELS ORI-
GINALS

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

PREUS DE SOTSCRIPCIÓ:
TRIMESTRE 150 PEsSETES
ANUNCI: A PREUS CON-
VENCIONALS
NUMERO SOLT: 10 CENTS.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:

RAMBLA DE SANT JOAN, 50, BAIXOS = TELÉFON 256

TARRAGONA, Diumenge, 13 d'Octubre de 1918

ESTABLIMENT TIPOGRÀFIC:

LLORENS I CABRÉ = CARRER DE FORTUNY, NÚM. 4

Catalunya en l' hora de la Pau

A n'els Srs. D. Pere Lloret i D. Antoni Albalull, leaders del nacionalisme català a Tarragona

No anem a tractar de la qüestió militar en relació a la Pau, en primer lloc, perquè no hi tenim cap mena de competència, i en segon lloc, perquè no és assumpte aquest que'ns interessa. Seguint les pures doctrines del mal-haurat Dr. Martí i Julià, repetirem avui que, per a nosaltres, els nacionalistes, el tema palpitant de sempre és aquest: Catalunya, Catalunya i Catalunya.

Clar que aquests mots esdevindrien freds i morts, sense una expressió, o més ben dit, sense les múltiples expressions de vitalitat, cultura, progrés, civilització: çò és, amb tots aquells veïcils indispensables per a que l'acció conjunta i harmònica del poble camini sense gaires entrebancs.

No anem, doncs, a tractar la qüestió de la guerra en son aspecte militar, però sí que pretenem parlar de la guerra en son aspecte polític, relacionant-ho amb Catalunya.

Ningú dubta ja que l' hora de la Pau s'apropa a passos gegantescs. Podrà trigar un temps més o menys llarg, però la Pau s'apropa, i s'apropa amb el triomf esclatant i definitiu dels aliats.

Avui preocupa més a n'els pobles beligerants l' hora de la Pau que no pas la guerra mateixa. La guerra ha esdevingut ja un mal crònic i social; i a forsa de sacrificis, de grans llagues i de dolors, els pobles s'han acostumat, insensiblement potser, a l'acció de la guerra.

Avui, repetim, lo que més interessa, lo que més common, lo que més vibra en els pobles, és l'aspecte *fosc* de la Pau. Se comprèn que aixís sigui si no s'ha oblidat que aquesta conflagració mundial, motejada de «guerra europea», «guerra mundial», «guerra de municions», «guerra comercial», i de tants i tants altres qualificatius segons hagin sigut els comentaristes, ha sigut, és, i continua essent la guerra de les nacionalitats, pel triomf del dret i la justícia, i, com a conseqüència lògica, l'enderrocament del militarisme com a sistema del governament dels pobles.

¡La guerra de les nacionalitats! Çò és; la guerra pel triomf de les petites nacionalitats. ¡Com deuen sentir l'esgarrifansa de les pregones reivindicacions aquests pobles que's diuen: Polònia, Ucraïna, Finlàndia, Bòsnia, Bèlgica, Sèrvia, Montenegro, Hongria, Irlanda, etc., etc. ¡Com deuen obrir el cor a la més hermosa de les esperances els oprimits i els vexats per la fúria rabiosa dels pobles grans, no pas grans pobles! ¡Com deuen rajar galtes avall les llàgrimes dels pobres vells que al cap-vespre de la seva vida venen com se rejuveneixen els ideals de tota la

llur vida; com floreixen i s'incorporen a l'obra política mundial els sants principis dels ideals nacionalistes, com triomfen a la fi, banyats de sang i de dol, de miseries i de dolors intensíssims, els purs i sensibles anhèls de la llur patria, una sola i indivisible, com una sola i indivisible és l'ànima i la llengua. Mentrestant Catalunya, la nostra Catalunya resta sense expressió del seu sentir nacional. A l' hora de la Pau podrà ser que Espanya sigui invitada a la Conferència de la Pau, l'assemblea més magna que haurán vist els segles, ahont s'hi plantejarán, entre moltíssims altres assumptes econòmics i financers, els de les petites i grans nacionalitats. Espanya, deiem, podrà ser que sigui invitada a la Conferència de la Pau, emprò és lo més probable que Catalunya no hi serà convidada. Naturalment. ¡Ahont, quan i com ha fet sentir Catalunya el seu fervent desitj nacionalista? Dintre del Parlament espanyol, s'ens objectarà. Certament, però també caldrà dir—no ens hem pas d'enganyar nosaltres amb nosaltres—que sempre que s'ha fet acció nacionalista en el Congrés espanyol ha sigut mes bé com a parlamentarisme que no pas com a tesi doctrinal.

¿Cab suposar, doncs, que Catalunya es sentarà a la taula gran de les deliberacions de la Pau?

Sembla que no, i reconeguem que no hi tenim cap dret públic.

S'ha dit qu'en Cambó té fervents desitjos de concórrer-hi, i que finses ha fet gestions a n'aquest fi. Nosaltres duptém molt que l'home qui va censurar l'heròica i patriòtica actitud de Bèlgica quan va defensar-se davant la violació de la seva neutralitat per part de l'Alemanya pugui assistir a la Conferència de la Pau. Altrament caldria preguntar: ¿En nom de qui hi assistiria? ¿D'Espanya? ¿De Catalunya? En representació de l'Estat espanyol és fàcil comprendre que no pot ser. ¿No és avui en Cambó ministre de l'Estat espanyol? (Tinguí's ben en compte que ara no analitzem la part política den Cambó). Pènsin-t'hi bé aquestos que d'un temps ensà no fan sino que cantar les excelencies de governants den Cambó i en Ventosa i Calvell—i que nosaltres compartim també—, aquestos que han esdevingut completistes de la Lliga, o dels seus homes, i que tot cantant han oblidat l'elecció de diputat a Corts den Vehils, secretari den Cambó, del qui desconeixem la seva labor regionalista i nacionalista.

Pènsin-t'hi també els republicans nacionalistes, els quals han deixat potser els nostres principis intangibles per a arrodonir la qüestió electoral i la de les aliances polítiques, qüestions aquestes que tindrán la seva impor-

tancia en determinat moments—no ho neguem—però que no resolen l'obra pura i netament nacionalista.

Tampoc coneixem l'home republicà-nacionalista que pugui representar a Catalunya. Els dos homes-simbols, els dos homes integralment representatius de Catalunya i d'Espanya, són morts: Prat de la Riba i Pi i Margall. ¡Gran dissort la nostra!

Catalunya, doncs, s'haurà de contentar llegint en els diaris lo que diguin els homes de la Conferència de la Pau en les seves llagues deliberacions, però no hi tindrà cabuda, perquè Catalunya, malgrat el seu amor a l'autonomia, no s'ha europeizat encara. Els nostres aires populars, la nostra literatura, la nostra ciencia, les nostres belles arts han brillat esplendorosament en els grans cenacles del món, emprò la nostra protesta, la nostra veu patriòtica ha sigut escardalenc i tebia. No ens ha sentit encara ningú de fóra. i els d'aquí dintre quan ens senten massa, o ens fan callar, o ens fan ministres.

No tenim, doncs, dret a queixar-nos si no som convidats a la Conferència de la Pau.

CARLES DE VIANA.

Les bruticies de Tarragona

Are que les autoritats locals sembla vulguin fer que fan amb unes pseudo desinfeccions que han d'evitar-nos el perill d'aquesta molesta i greu malaltia infecciosa gripal, que amb diferents oscilacions fa ja bastants mesos que invadeix Europa amb el pintoresc renom de grippe espanyola. Volem parlar del focus terrible que d'aquesta i totes les malalties sosté Tarragona a ciencia i paciència de autoritats i juntes benèfiques de noms llampants.

No parlarem nosaltres aquí, vulgars profans, dels medis científics de combatre-la i conèixe-la; mes, si ho podem fer ho, mal no més fossim simples transeunts que ens topessim al etzar, un dia, amb uns homes, un aparell pulveritzador, l'un, i un cistell de pagès, l'altre, que ens diuen que constitueixen la brigada de desinfecció. A nosaltres be ens sembla que podria haver-hi altres formes més pràctiques, més estètiques, més ciutadanes, de desinfecció; mes, passem-hi en gràcia a la premura present, segurs, emprò, que passarà exactament igual o pitjor a la que vindrà.

Mes, potser ens apartàvem del principal motiu que ens ha fet agafar la ploma, que no era precisament de la brigada de sanejament municipal.

Anem al grà. Diuen que hi ha ciutats prou cultes que al arribar els viatgers els someten a una desinfecció rigorosa. A Tarragona, tot al contrari. Nosaltres, amb el nostre clàssic atavisme d'homes primitius, procurem infectar-los, no sols del còs, sino de l'à-

nima, de l'esperit, i avui els viatgers cultes i civilitzats han de fugir esverats d'aquet poble que els hi barra sa entrada amb l'espectacle inonde i pestilent que ofereix la sala de surtida de viatgers de la Estació del ferro-carril, a on se sotjornen apilotats homes, dones i criatures, en tant nombre, que moltes vegades tenen que escampar-se per les aceres de l'edifici.

Talment fa l'efecte d'arribar a un poble africà l'atravessar aquell pestilent local, a on forçosament hi han de anidar-hi tota mena de bacilus i microbis amb la mateixa abundor i barreja que els infelissos transeunts allí abandonats.

I això no pot ni deu tolerar-se ni un dia més. A Portbou el Govern hi ha montat un complet servei d'hospitals i desinfecció per a els viatgers.

Si per la especial situació de les vies de ferro-carril a Tarragona hi han de fer estada el gran nombre d'emigrants i immigrants a son pas cap a França, també fóra de raó que s'hi montés un lloc adequat per a els serveis dels mateixos, no sols per humanitat, sino com a mida sanitària i amb la mateixa llei que a la frontera.

I això que en circumstancies corrents fóra necessari, avui és imprescindible, si es vol contribuir a la extirpació de les malalties presents i futures.

Com a solució més ràpida, potser valdria la pena de habilitar els magatzems, o part d'ells, que les Obres del port tenen aprop de l'Estació, facilitant-los-hi aigua, foc i llum, de moment, junt amb els demés serveis annexes de desinfecció i curació.

I això té de fer-ho l'Estat. D'això tindria que cuidar-se'n la Junta de Sanitat, si és que n'hi ha. Això deuria de saber-ho exigir el poble, a les bones o les males, ja que no falta qui diu que la salut del poble és la suprema llei.

Esperem que s'en sabrà cuidar nostre Municipi, que l'alcalde sabrà mostrar unes energies i sacrificis per el poble, que, dit sia de pas, mai li hem sapigut veure.

Als republicans i a tots els obrers organitzats en comú d'Espanya

Companys: Agobiats per el pés excessiu d'una pena abrumadora; atenallats els nostres esperits per la terrible mossegada del continuat sufriment, físicament depauperats per el amuntegament de «pira» entre aquestos llòbregos murs; per l'intensitat d'una atmósfera rarificada; per l'absoluta carencia d'aire pur, oxigenat, que respirar; per l'ausència del sol que no entra en aquesta i conviu a diari amb nosaltres sols breus hores, poruc, sens dubte, de quedar prisioner qual ho estem nosaltres, allunyats, tal vegada per sempre, dels sers volguts, que amb tot i ésser ignocents, estan en el més complet abandono, sufrint els rigors de l'advers «Fado», expiant una culpa

que mai varem cometre; separats i obligats d'una societat inexorable i parcial per a imposar càstics, sorda per a les súpliques, desmemoriada per a el perdó, una vegada més acudim a vosaltres en demanda de vostre auxili, per a que, unint els vostres esforços, al unison emprenguem una campanya activa en pro d'un ideal equitatiu, humanitari. Si la missió de l'home (principalment la del oprés que és qui més necessita de l'unió per a defensar-se dels ferotges embats del Destí) és la de protegir-se a si mateix i en mutualitat ¿tindrien mai l'ocasió que ara se vos proporeiona per a emplear totes les forces físiques i mentals de que disposeu, ni menys d'empendre una tasca que porti en sí' pensaments més nobles, més elevats que la que vos brindem? ¿No és el nostre lema emancipar-nos per nostra propia obra? I a més: que no s'escapa al ull del menys viu, del més negat observador, que el treball amb tant fervor iniciat per els presos de tota la península, per els que patim persecució per la *matrona de la infidel balança*, tendeixi sols a beneficiar als penats actuals, sino que alcança, en el seu més alt grau, al prè futur.

Volem, estimats companys, i per aquest objecte solícitem vostra poderosa ajuda, que es renovin les absències i congruentes lleis per les que's regeix nostra judicatura; volem que desapareixi, que siga relegat al més complet oblit, aqueix antiquat Códig Penal, aqueix Códig que per a ésser en un tot paradògic, unes vegades castiga per inducció moral, mentres que altres, sense tindre en compte la conducta observada amb anterioritat al moment de cometre l'acte delictiu, imposa penes crudels que ens avergonyeixen davant les nacions civilitzades.

Volem que, com es un deute que'l delinqüent va deixar saldada amb la societat, siga suprimida la reincidencia, doncs amb els procediments fins avui empleats, resulta una llei usurària que cobra amb sang els rèdits de la falta comesa.

Volem l'enderrocament d'aquestos antiquats caserons engendradores de la tuberculosi; l'implantació de colonies penitenciàries que, a semblança de les de l'extranger, permetin al reclut expirar el seu ànim decaigut per l'abatiment, la consunció i altres aguts dolors que són agermanats a l'expiació de la culpa; respirar a plè pulmó les emanacions salutíferes de la Natura-lesa.

Volem, en fi, que s'ens tracti, no com a besties de muntanya i remat, sino com a sers racionals que en mal hora varem tindre la desgracia de caure en delictes, impulsats per una força irresistible, incoerent, per lo tant, en les penalitats que senyala un Códig arcaic i poc caritatiu.

Totes aquestes millores, estimats companys, són d'imprescindible necessitat per a tots els reclutis, presents i futurs, i a vosaltres, per varies raons, vos atany el ajudar-nos; per conveniència propia, doncs que havent co-

Demanis la VERDADERA
Horxata valenciana de xufes

ESPLUGAS : : : **La més concentrada de totes**

CREU CUBERTA, 32
— BARCELONA —

AVIS

Es fa avinent a tots els nostres correligionaris que, degut al mal estat sanitari de la província, ha quedat en suspens l'Assemblea d'Esquerres, que tenia de celebrar-se avui, fins a nova ordre.

La paraula de Wilson

Wilson, el gran president dels Estats Units de Nordamèrica, tenia la paraula, i l'ha dita.

Els Imperis Centrals no volen més guerra i demanen un armistici; i ha sigut aleshores que Wilson ha dit la paraula.

I l'ha dita bé i, sobre tot, clara; per interpretar-la no's fa necessari esser del cos diplomàtic. La pot interpretar fins el baix poble...

No voleu guerra? Voleu un armistici? I l'armistici, per a què? Per a tractar de la Pau? ¡Ah; doncs bé! No volem nosaltres, els que fatalment serem vencedors, parlar amb vosaltres de pau mentres retingueu unes precioses penyores pel mitjà de les quals, pogueu fer amb exigències, vosaltres, el paper del vencedor...

Vosaltres volíeu guerra per tres mesos i la volíeu!...

Nosaltres no'n volíem ni per un dia i l'hem hagut de tindre; i ara ja hi som, i ara guanyem nosaltres, i voleu que precisament ara que guanyem, que comencem a guanyar, ho deixem correr?...

Ara venim a dir-vos, doncs: «una mica més de guerra»...

Que la pau no l'hem de tractar, no! Vos la hem d'imposar!...

Però vos la imposarem, justa i humana, així que vosaltres tingueu, sincerament, honradament, llealment, ganes de disfrutar-la...

Repartiment de premis de fi de curs als alumnes de la Càtedra de Català de la Normal de Mestres

Una festa simpàtica

De hermosíssima pot calificar-se la festa que'l passat diumenge es celebrà en el saló de sessions de la nostra Diputació provincial, amb motiu del repartiment de premis als alumnes de la Càtedra de català de la Normal de Mestres que funciona baix els auspicis de la Societat Protectora de l'Ensenyança Catalana. Un públic nombrosíssim invadia el local. Presidiren l'acte el senyor president de la Diputació, el nostre bon amic En Pere Lloret; el senyor Folguera i Durán, en representació de la Societat Protectora; el concejal nacionalista, nostre amic, Gilabert; el Dr. Cardó; el representant de la Protectora a Tarragona, senyor Nello, i els professors.

Començat l'acte, el professor de la Càtedra senyor Gales llegeix la Memòria del curs, fent ressaltar que'l número de alumnes matriculats fou el de 36, entre ells 6 senyoretas, lo que representa un èxit grant, si es té en compte que aquet ha sigut el primer; lamenta, emperò, l'absència al mateix de la classe treballadora, si bé confia que no tardarà en acudir a les ensenyances de la seva parla, que tan beneficioses han de ser-li. (Aplaudiments).

Seguidament es procedeix al repartiment de premis; el senyor En Bernabé Martí i altres llegeixen fragments de les composicions premiades, que són aplaudides per els oients.

Alumnes premiats:

Premi d'escriptura: senyoreta Na Maria Josepa Potau Juni.

Accésit: En Josep Olivé Rossell.
Premi de lectura: En Josep Virgili Sanromá.

Accésit: En Josep M. Campabadal Serra.
Premi de composició: A la poesia «Admiració».—Autor: En Joan Vidie-lla Bonet.

Accésit: Al treball en prosa «El somni d'aquella nit».—Autor: En Josep Virgili Sanromá.

El canonge de la Seu barcelonina Dr. Cardó, després de justificar la seva presència a l'acte, passà a parlar extensament del problema de la llengua catalana, fent història de les vicissituds que ha sofert fins avui, després de iniciada la seva decadència amb l'unió a la Corona d'Aragó, en quina època i per imposició, amb tot i ésser el català d'una dolcesa grant, que contrastava amb la rudesia i aspror de la llengua de Castella, encar en formació, fou relegat, declarant-se l'hegemonia de la llengua castellana, creant-se el nefast bilingüisme que fins avui dia hem tingut que suportar, per vergonya dels catalans tots.

Es necessari depurar el nostre idioma i per això és precís estudiar-lo anant a beure a les verdaderes fonts i creant per arreu de Catalunya càtedres de català, fi que's proposa la Protectora des de fa temps, essent la festa d'avui la prova més clara de que'l seu treball no és estèril.

Tres han sigut les solucions que se han donat referents a la qüestió de la nostra parla, l'estudi de les quals em

proposo fer somerament, i aquestes són: el bilingüisme, el castellà i el català unics.

El bilingüisme, com molt bé s'ha pogut comprovar, és un absurd psicològic i no hi ha cap raó pedagògica que pugui de cap manera abonar-lo, ja que porta en si la lluita de l'educació familiar amb l'oficial, essent el causant de l'analfabetisme d'un poble. Sols així s'explica que essent Catalunya la regió més adelantada d'Espanya, siga també de les que més analfabets té. Un poble bilingüe és impossible. La parla és el reflex de l'ànima i essent l'ànima d'un poble sols una, mai pot existir el bilingüisme, dualisme d'ànimes.

Si per la força arriben a imposar-lo, de la lluita de les dugues llengües té que nàixer forçosament una tercera, producte del poble, que arriba a imposar-se.

Repassem l'Historia i veurem que del segle XVI al XIX, època en que predomina el bilingüisme a la nostra terra, es nota un gran desert, una grossa llacuna en la lliteratura, tant, que cap figura ha lograt eternitzar-se. Ni en Valera, ni el propi Balmes, que escrigueren en castellà, varen poguer fer-ho pulcrament, més aviat semblava la seva lliteratura francesa; i si l'últim ha triomfat, ha sigut gracies al seu valor apologetic, no al lliterari. Aquet ha sigut el càstic a la renúncia a si mateixos, de la traició a la pròpia naturalesa, de la bifurcació espiritual. L'única solució possible és la del català-únic. Lo difícil és que la nostra llengua, per efecte de la presió de tres segles, està completament adulterada per lo que és fa necessaria la seva depuració, lo que no pot lograr-se solsament amb l'entusiasme, sino que precisa del tot un constant i ampli estudi. Tenim que acceptar lo espontani, mai lo forçat, ja que, de així no fer-ho, resultaria la nostra parla un dialecte i nosaltres, que tenim l'orgull d'esser Nació, no podem consentir tindre'l.

Prat de la Riba, el mestre del catalanisme, digné que la llengua que surt de mare, invadint una altra regió, mora, emprò no mata. Aquestes paraules devem tenir-les sempre presents els catalans; la nostra llengua, la pròpia, no pot ésser vensuda; és la invasora la que tart o d'hora té que ser-ho. (Grans aplaudiments ofeguen les paraules de l'orador.)

En Folguera i Durán comença dient que no és aquesta la primera vegada que visita Tarragona, per a secundar una acció nacionalista, emprò que mai havia tingut la alegria d'avui que acudeix en aquest acte de transcendència grandiosa que va dret a l'ànima. La satisfacció que tinc, diu, és grant, ja que l'obra d'incorporació de la nostra llengua a les escoles és obra revolucionària i conservadora al mateix temps, en aquet país a on s'havia perdut la dignitat nacional. El bilingüisme no pot subsistir i és necessari que desapareixi. Cada poble no pot posseir més que una sola llengua: la que deu saber llegir i escriure correctament, dedicant a ella totes les seves energies. Lo que's dona a les altres es roba a la pròpia i això no deu, no pot ésser. El català és el nostre idioma i a ell tenim que dedicar-nos, empleant-lo en tots els quefers de la vida, si volem treure el profit del nostre treball. Cita a continuació varis cassos dels defectes i perjudicis que ocasiona el bilingüisme, entre ells el tràgic que fins ara ha vingut succeint a Barcelona a la Escola de sorts-munts, a on aquestos desgraciats, quina família és catalana, no podien fer-se entendre d'ella per haver-se'ls hi ensenyat a vocalitzar en castellà.

Ressenyà també l'obra que vé portant a Catalunya la Protectora i anuncia la celebració, a prèc de la Delegació d'aquesta ciutat, durant el pròxim any, del XVII Concurs de Historia de Catalunya a Tarragona, concurs d'im-

portancia capitalíssima i del que en tocarem els resultats (Aplaudiments).

En Pere Lloret califica de trascendental l'acte que s'està celebrant per la vida de Tarragona i diu que no hi fa res que no hi siga encar tot el poble, aquet ja hi vindrà, doncs el poble que no estima lo seu està destinat a desaparèixe i el nostre no és d'aqueixos. Dona mercès en nom de la Protectora als assistents i acaba fen un prèc al incansable propagandista de la nostra parla en Folguera i Durán per a que procurin conservar també el nostre idioma a les fronteres, a on la seva potencialitat i agresivitat l'ha convertit en únic.

S'aixeca l'acte.

(Grans aplaudiments coronen les paraules del president de la Diputació.)

La ciutat dormida

Oració espiritual

¿Què deu dir la teva ànima immortal a les generacions que es succeeixen? ¿Què deu meditar el teu esperit esplendent, davant l'apatia dels teus fills?...

A voltes, meditant, acluco els ulls i veig discurrir com fantasmes impalpables les túniques dels teus antics patrics fastuosos per salons de marbre i columnes de neu.

Els veig tancar els seus plaers en les finques que't rodeigen, en les quals palpita l'emoció callada de l'èxtasi delectable que saboreja l'ànima en la geòrgica pau dels teus camps fecunds...

I avui per els teus carrers puluan els teus ciutadans silenciosos, comombres, musitant en veu baixa, no sé quins cants, adormits, de quelcom que ha desaparegut amb aquells homes que crearen la vida, i al anar-se'n et deixaren la mort...

Poc a poc han desaparegut els vestigis gloriosos del teu passat esplendorós, i en munts de runa, se ha enterrat per sempre la teva grandesa...

Avui ets un basal de quietut, a on al arribar els pensadors, mediten, i els sabis se asombran...

Els monuments van caure a la injuria del temps, i la teva apatia els ha vist desapareixer sense una llàgrima...

Ni les Termes... ni'l Circ. Sols unes desfetes muralles i quiscun carrer estret atestigna la romànica existencia extingida, i la gloria insuperable de la teva estirp...

Ja no veuràs cantar les belleses del teu mar blau, per els «alquirmes» dels teus dominadors; ja no veuràs arribar a les teves costes, en busca del teu ric contingut, a les naus gregues i fenicies; sols de quan en quan arribaran al teu port buit una que altra nau a refugiar-se, tal volta, de la tempesta.

¿Quin misteri és deu oposar al teu creixement? ¿Quin paràsit deu ésser el que rosega en les teves entranyes el genial desenvolvement de la iniciativa? ¿A on deura trovar-se el malèfic que't condemna a eterna quietut, a eterna calma?

Emprò, no tingas pó, Ciutat estimada, Ciutat santa, adorable... Un dia se asombraran les generacions de la teva grandesa; un dia els teus camps desbordaran de blat, i la teva màgica grandesa serà cantada per tots els homes de la terra. Un dia arribaran multitud incalculable de naus al teu hermós port, avui callat, per a emportar-se a llunyans paisos els rics presents de la teva industria i del teu comerç, deixant-nos, a canvi, els seus tresors...

Un dia entonaran els teus fills, plens de joia, les estrofes d'un himne que comensa per la paraula Resurrecció!!!

JULIO ULAGUI.

més l'horrible delictes de nàixer en pobre brès, tenui contínuament sospesa sobre les vostres testes l'espasa de Democles, i per tindre la pròpia satisfacció, l'orgullí intim d'esser coadjudants d'una obra precursora de rendiments benèfics incalculables. Els medis de propaganda son sencillíssims, i els resultats d'ella, a no dubtar, produiran els òpims fruits que amb tant desig esperem. El plan és tan factible, tan fàcil de portar a cap que fins la societat o corporació més ínfima en número de socis, pot portar-lo a cap sens cap gran esforç, segura d'obindre el resultat volgut. Consisteix en fer la dita propaganda publicant articles en la premsa, sollicitant el decidit apoi dels directores de periòdics i demés periodistes i escriptors, així com també celebrar mitins i altres actes públics, remittint al Govern la conclusió de vostres justes peticions, be mitjansant instancies amb la firma de les juntes directives o per conducte de la Premsa, digne porta-veu de les aspiracions d'un poble conscient desitjós d'esser escoltat pels que tot ho poden en aquet desditzat país.

Mai havem deixat d'escoltar la veu del vostre cor, que sempre i en totes ocasions os ha invitat a practicar el bé per el bé mateix; i com ho sabem, com estem persuadits de que esteu disposats a lluitar per la causa dels oprimos, que és la vostra, en vosaltres confiem i de vosaltres esperem els que fraternalment vos abracen,

Els penats.

Per els de Figueres, Ferrán Torroella.

Per tots en general, Miquel Glez Teruel.

Valencia-Penal.

Se diu...

Que la Pau s'acosta, que la lliberació de les nacionalitats oprimides i esclaves, s'anuncia amb la clariana augusta de la Justicia imponenta... que se sent ja el remoreig de l'hora suprema anhelada de la llibertat...

Que entre tant, els nacionalistes catalans se entretenen en bastir una Espanya gran...

Que els pobles que no visquin els moments que s'acosten seran, malgrat tot, enterrats definitivament.

Que a Catalunya, en els moments actuals, fan més per la lliberació de la mateixa els que a la sortida del teatre del «Bosque» aclamaven a Wilson... Visca Wilson!

Visca Catalunya!

Que les energies dels catalans nacionalistes fóren ben empleades en cercar a on ha de discutir-se el programa de les 14 bases de Wilson...

ENTESOS.

XACOLATE ORTHÍ-TARRAGONA

PRODUCTE PUR i de PRIMERA CALITAT : El més RIC EN CACAO : Aliment NUTRITIU per excelència

La Jornada mercantil

Aquesta llei, que pareixia no havia de tenir en nostra ciutat èxit algun, tal vegada ha sigut la que ha assolit de debó quasi la complerta integritat, en quant a complir-se, doncs que des del primer dia una bona majoria de industrials ha acatat els convenis tinguts amb la Junta local de Reformes Socials, sobres les hores de tancar als mitjos dies per a que'ls dependents tinguin les dos hores ficsades per a menjar.

La llei de Jornada mercantil que, quan se presentà el projecte i fou discutit ja en parlarem extensament, és la que més directament ha beneficiat an els pobres i soferts dependents de la industria que, pacientment treballaven 12, 14 i fins 16 hores al dia, si no aquí a Tarragona en molts punts d'Espanya. Llástima ha sigut no haver pogut fer-la extensiva a les altres branques de la industria, en que han estat exceptuades; mes és de creure que molt aviat siguin ateses les justes aspiracions dels que ara no han tingut entrada en la llei de Jornada mercantil.

I ara que se ha vist ben cumplida la llei en qüestió—ja que no vol dir res que algunes tendetes no la complissin de primer moment, emprò que ara ja ho fan—ha sigut arribada la hora de demanar que la tan oblidada llei del Descans dominical se compleixi, doncs que la provincia de Tarragona és la única d'Espanya en que's burla descaradament aital necessitat descans festiu.

El Centre de Dependents del Comerç i de la Industria sabem s'en ha preocupat novament del descans dominical, i és de creure que prenent peu en la facilitat amb que's compleix la jornada mercantil a Tarragona, no costarà molt en veure complert el descans dominical no solsament aquí, sino a Reus, Valls i Vendrell, doncs que així no hi hauria, perjudicats de cap mena, entre'ls industrials que se escusen uns als altres de les poblacions mentades.

Un xic de bon interès per part de les autoritats cridades a fer-ho complir i tindrem tot seguit el tan esperat descans dominical.

UN DE LA CLASSE.

Casa Llauredó

San Agustí, 19

Rebudes les més selectes novitats en

LAGSSA
BRUSAS
ETAMINS
CRESPONS
LLANARIA
GENEROS DE PUNT
BOAS PLUMA FANTASIA

A pesar de les circumstancies actuals els preus en tots els articles son en extrem limitadissims.

Enveja

Prop mateix del meu camí s'aixecava un romani de branques aixarpellades; feia companyia a un pi i a unes penyes descalcades.

Sento una pena a prop seu, m'hi acosto, palpo amb el peu, descubro una sèrp rabiosa deixant l'arbuste; el pit méu s'ompli d'una mala cosa.

Ditxós de tú, romani, que no tés por ni qué di de la sèrp enverinada que'ls moixons cerca adormi, i xiula boca-badada.

J. COSTA I POMÉS.

Barcelona.

NOVES

Per avui al-matí tenim anunciada la visita d'una comissió del Consell de la Joventut «Renaixença» de Barcelona, que venen per a tractar assumptes de interès per a el partit i la causa catalana.

Sigan benvinguts els joves incansables batalladors al nostre estatge, que és el seu, i tingan la plena convicció de que procurarem atendre'ls com es mereixen.

El passat dimecres deixà d'existir D.ª Angela Llauredó, mare del nostre bon amic i correligionari, el concejal d'aquet Ajuntament, En J. M. Piñol.

A les moltes proves de condol rebudes de les numerosos amistats en que compta la familia Piñol, preguem ajunti la nostra del tot sincera.

Es trova malalt a Barcelona, a on hi marxà per assumptes particulars, el nostre bon amic de Gandesa En Miquel Salvadó.

Li desitgem una ràpida millora.

CASA COCA

COMTE DE RIUS, 7 - TARRAGONA

Respalls de tota mena, especialitat en articles de pell i per a viatge, hules per a llits i taules, gutaperxes i linoleums.

El pròxim passat dijous, dia 10, en la església de Sant Francesc va tenir lloc el casament de la simpàtica i espiritual Srta. Na Maria Josepa Rovira Mir amb nostre benvolgut amic i consoci En Ferrán Oliva Vilá.

El sumptuós altar major lluia una esplèndida il·luminació i una catifa rica, que s'allargava fins a la porta del temple.

Al entrar la núvia, durant la cerimònia i a la sortida, el quinteto de Gols, amb la seva acostumada delicadesa, interpretà belles composicions.

Senzilla i elegantment habillada, la núvia destacava sa delicada figura, i entrà a la església del braç del seu oncle, l'advocat i tinent alcalde de l'Ajuntament de Barcelona, padri de la boda, D. Josep A. Mir i Miró, essent

testimonis per part de la núvia, don Pere Lloret, president de la Diputació provincial, i D. Joan Amigó, enginyer industrial.

El nuvi entrà portant pel braç a la seva futura mare política, D.ª Agna Mir, viuda de Mont, i d'ell foren testimonis D. Josep Prat, alcalde, i don Josep López Bertrán, enginyer industrial i comerciant.

Pocs eren els acompanyants, degut al dol de la familia del nuvi i consoci nostre, qui tingué la satisfacció de tenir al costat al seu pare i germanas; recordem entre altres, una minúscula i bonica parella formada per la preciosa nena Pepita Mir, filla de D. Josep A. Mir i Miró, i Manuel Font, fill de nostre bon amic del mateix nom i apellidó; D.ª Rosa Rovira, viuda de Virgili; D.ª Carme Miró de Amigó; donya Angela Miró de Font; senyoretas Carola Font (germana de la núvia); Pilar Sarobé i Maria Teresa Virgili, i senyors Manuel Martínez, Manuel Font, Antón Salvat, i'l jutge i parent de la núvia D. Enric Mir, qui actuà en l'acte pel seu càrrec.

Va dir la missa i va unir la ditxosa parella el Dr. D. Jaume Valls, qui amb la facilitat de paraula i robustesa i profunditat de concepte en ell de costum, va glosar l'acte i la seva transcendència.

Se serví, després, esplèndit dinar en l'Hotel de Europa, amb menú exquisit, i amb la cura de costum en la casa, sortint els nuvis cap a disfrutar les delícies del nou estat a la finca que la mare de la núvia posseix en les proximitats de Tarragona.

Són numerosos i riquissims els regals rebuts per la ditxosa parella, de ses familia i amistats.

Nosaltres els felicitem de tot cor i desitgem que la seva lluna de mel sia eterna, puix ja saben els amics Oliva, pare i fill, lo molt que se'ls estima en aquesta casa.

PERE FRANCESCH

Practicant de Medicina i Cirugia

Especialitat en Massage i Callista

VISITA A DOMICILI

Plassa de la Font 47, entressol

La passada setmana, després de llarga enfermetat, morí el conegut funcionari municipal i excelent amic En Andreu Henríquez.

Rebi la seva desconsolada familia el nostre més sentit pèsam.

Dintre breus dies contraurà matrimoni a Barcelona nostre partienlar amic En Antoni Vaquer, oficial del Banc d'Espanya, amb la distingida i simpàtica senyoreta Margarida Mançabo, filla del comerciant d'aquella plaça En Ramón.

Els hi desitgem moltes felicitats.

En els aparadors den Brell hi hem vist exposat el nomenbrament en català de president honorari de la Cambra Agrícola a favor del Dr. López Peláez, arquebisbe de Tarragona. El treball del mateix honora de debó a son autor pel pulcre i refinat art amb que ja'ns

GRAN TINTORERIA LA REUSENSE

= DE =

D. INGLÉS MAGRIÑA

Baixada Peixateria, 21 : TARRAGONA

Aquesta casa, sen la mes important en el seu ram, es la única en aquesta plassa que executa el verdader

RENTAT EN SEC

sobre totas las robas.

En 24 horas es deixen llestos els dols y tots els treballs que precisin. Es tenyeixen tota classe de colors com la mostra que es desitgi, igual com també es tenyeixen les robes negres en colors. Les sotanes y manteos, además de tenyirse en un bon negre, es planxen d'una forma especial, evitant el llustre.

¡Ficseusi bé! Aquesta es la casa a on tróvareu el máxim de la PRONTITUT — PERFECCIÓ — Y — ECONOMIA

LLIBRERIA PAPERERIA ESTAMPERIA

DIBUIX PINTURA ESCRIPTORI

LLIBRES RATLLATS

ELÍSEO PONZ MASSAGUÉ

SUCESOR DE FILLS DE J. FONT

CORRESPONSAL de la casa FARINETTI per a SEGELLS DE GOMA, RELLEUS EN PAPER, ESMALTS, etc., etc., i de la casa "ARTE CRISTIANO" de OLOT per a ESTATUARIA RELIGIOSA

Baixada Misericordia, 7 Teléfon 393 Tarragona

té acostumats l'amic Cidón. Sols de- vem fer-hi constar lo que tothom hi ha observat, i és que les firmes del president i secretari de la Cambra Agrícola tenien que mirar-s'hi un xic més al firmar-ho, ja que no encaixa amb el nomenbrament en català i aquells noms de Gregorio i Jaime que tan clarament hi estamparen els senyors Rull i Gil.

"Desde las barricadas"

(Vida política espanyola)

per ALBERTO GHIRALDO

Preu: 3'50 ptas.

"El peregrino curioso"

(Una setmana de revolució a Espanya)

Sensacional follet de 100 pàgines

Preu: 0'35 ptas.

Demanèu-los en totes les llibrerias y Casa Editorial Monclús

= Tortosa =

VINS PURS GARANTITZATS

Blancs i Negres

del Baix Penadés

A 20 i 25 céntims el litre, al Cos del Bou, núm. 9.

A domicili (inclús als masos) a 25 i 30 céntims.

El blanc es serveix en les bones droguerias.

Ferreteria de Bernabé Martí

Bateria de cuina — Eines de totes classes

Articles per a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos

Articles per a Sport

SANT AGUSTÍ, 9 I 11-TARRAGONA

CLÍNICA VETERINARIA I TALLER DE CONSTRUCCIÓ

— DE —

POMPEU VALL

NOVA DE S. FRUCTRÓS, 3 TARRAGONA

P. Lloret i Ordeix

Advocat : Corredor de Comerç Col·legiat

Apodaca, 6 : Tarragona : Telefon 95

Gestió i intervenció d'operacions bancaries : Ordres de borsa

Fábregas i Recasens

Banquers

Valors :: Cupons :: Borsa :: Canvi :: Giros

Rambla dels Estudis, 4 :: Barcelona

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS Ibarra & C.^a (S. en C.) SEVILLA

Tots els dijous sortida fixa per a Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz, Huelva, Sevilla (admitint càrrega amb coneixement directe per a Ayamonte i Isla Cristina, amb transbord a Cadiz o Huelva, (segons convinga al interessat) Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián. Quincenalment admet càrrega per a Motril. Servei ràpid eventual per al Nord d'Espanya, amb escala als ports de Valencia, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleiant sols 14 dies en el viatge. Se expedeix coneixement directe per a Lluarca i San Esteban de Pravia amb transbord al vapor *Lluarca* n.º 3, i per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa Denain & d'Anzin.

VIATGES EXTRAORDINARIS A PALMA DE MALLORCA

Per a la Costa d'Espanya

PRÓXIMES SURTIDES

Per a Cette i Marsella

VAPOR "CABO SAN ANTONIO"
VAPOR "CORONA"

Per a més informes al Consignatari **D. Marian Peres-Reial, 32 - Telèfon, 45 - TARRAGONA**

Ferros per a obres de totes classes: Retxes: Especialitat en treballs d'art.

TALLER DE CERRALLERIA

JOSEP GIL SABATÉ

CARRER PORTELLA, 9
TARRAGONA

Bàscules, Balances i Romanes. Reparacions de totes classes.

GRANS MAGATZEMS Las Balears

Sabateria: Sombrereria: Camiseria: Corbateria: Géneros de punt: Especialitat i grans existències en mitjes i mitjons.

ROBA BLANCA PREU FITXO
TELEFON 116

Confiteria i Pasteleria

Francisco Tuset

(Ex-dependent de la casa Palá)

Gros assortit en reposteria: Tortades replenes i Pasta de Brioxs. Especialitat en Pastes seques: Carquinyolis i Borregos: Xarops i Horxates.

RAMBLA S. JOAN, 41
TARRAGONA

Impremta: de Llorens i Cabré

Fortuny, núm. 4

: Tarragona :

TINTORERIA MODERNA de Angel Alcoverro

Unió, 33. — Taller: Gasómetro, 32. — TARRAGONA

SUCURSALS A GANDESA, VILLALBA, BOT I BATEA
L'amo d'aquesta tintoreria té'l gust de posar en coneixement de la seva nombrosa clientela i del públic en general que ha rebut un immens assortit en colors de la present temporada i en especial els negres de BREMEN. Per a convenses visiten aquest establiment.

Es ren en i teneixen tota classe de texits de llana, fil i cotó per difícils que sigan

Es renten i teneixen sotanes i manteos en negres especials. Es renten en sec trajos de senyor i senyora, lo mateix que tota classe de cortinatges, tapets, boás, guants, estors, mantel·lines, gorres, etc.

Es negres es teneixen en colors. Especialitat en els planxats sens perjudicar els texits. Gran rapides en els dols. Se serveixen els encàrrecs amb promptitut.

GRAN REBAIXA DE PREUS

No confondre-s: Tintoreria Moderna, Unió, 33 - Tarragona

Hotel Internacional

Recentment inaugurat

Confort modern

COMTE DE RIUS, 17

1 AUGUST, 26

TARRAGONA

HIMALAYA

El rei dels licors estomacals

FABRICANTS:

Fills de Joan Vilá Granada

MARCA REGISTRADA

Gran Diploma d'Honor en l'Exposició de Buenos Aires

Demanen-lo en els cafés i pasteleries

Indicat per a casaments, batèfjos i banquets

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopedics (TRENCATS)

EL BRAGUER ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el més pràctic i modern per a la retensió i curació de les hernies per cròniques i rebeldes que siguin.

Grans existències de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la infancia i tot lo concernent a Cirurgia i Ortopedia.

ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAXES VENTRALS

Casa Montserrat UNIÓN, 34 TARRAGONA

COLMADO CENTRAL

Frederic Miret

Fruites fresques, embutits, fiambres, conserves, vins, xampany i tota classe de comestibles.

Unió, 28: TARRAGONA
TELEFON 245

Instal·lacions

Electricitat i aigua

Lampisteria en general

Timbres — Telèfons

Material Eléctric

Antón Montesinos

Apodaca, 27

TELÈFON 324
TARRAGONA

STOCK Michelin i Dunlop

Accessoris i pe es soltes per a

Bicicletes,

Motocicletes

i Automovils

Ois lubricants, betzines i bujies — Vulcanització i venda de pneumàtics i càmares per a tota classe de Autos

Despaix i Exposició: Mas ten i C.

Unió, 32 :: Telèfon 259
Garage
TARRAGONA

Casa Lliteras

Recomana al públic sos acreditats Cafés

Torreafacció diària

Gran assortit de articles del ram de ultramarins.

Garantia absoluta amb la qualitat dels seus géneros.

Servei a domicili

MAJOR, 3
TELÈFON 241
TARRAGONA

Societat de socors mutuels TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de velesa, malaltia, invalidesa, vidualtat i mort

Inscrita en el Govern civil i en la Comissaria general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADA**

Per a més informes dirigir-se al domicili social: Rambla Sant Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7 — TARRAGONA

Menjadors del Jardí de Francisco López

AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16

TARRAGONA

Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en endavant i a la carta.

Hospedades per temporada a preus convencionals.

Habitacions amb llum eléctrica

CLINICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries. Cirurgia operatoria, parts electroterapia i analisis micro-quimic d'orina. productes patològics. Sero-Reacció de Wassermann. — Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADA

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melgare de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7 — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.

Per a'ls pobres, franca dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja. Rambla de Sant Joan, 90, entréssol. — TARRAGONA

MOSTELLE (RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape, Juice C. L. Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic

Un excelen refresc

El millor aliment en les malalties

i convalescencia

Se ven per tot arreu

Sastreria Novitat

Lluís Montserrat

PORTALET, 1

PLASSA DE LA FONT, 51

TARRAGONA

Petit Versailles Bar de Moda

Refrescos-Café-Licors-Dolços

Explendit servei de Restaurant

Piano eléctric - Overt dia i nit

Rambla S. Joan, n.º 49
Telèfon, 242

Tarragona

Per a bons EMBUTITS

totes menes

a la

TOCINERIA

de

Antoni Ventura

Unió, 11
Tarragona

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

Joan M. Piñol

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit de llibres ratllats de totes menes i tamany: Escribanies: Plumens Stilografiques: Pesa-cartes: Copiadors, etc

Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat

Postals de totes menes i albums per a les mateixes

PREUS SUMAMENT BARATOS

Unió, 1 - Tarragona